

- ๓ กุมาร คำฉันท์ เล่ม ๑ เล่ม ดินสอด ๑ เล่ม
- ๔ มหาราช คำฉันท์ เล่ม ๑ ชุบรง ๑ เล่ม
- หดวงอภัยพิทักษ์ (สัตว์ศักดิ์) ถวาย
- ๑ สิบสองตำนานและมหาสมยสูตร อักษร

ไทย ชุบรง ๑ เล่ม

ว่าที่นายร้อยตรี ศุข บุตร์ หดวงอภัย

พิทักษ์ ถวาย

- ๑ มหานิพพานสูตรแปลร้อย อักษรไทย

ชุบหมึก ๑ เล่ม

หดวง ประเสริฐ อักษร นิต (แพ) ถวาย

- ๑ พระราชพงษาวดาร กรุง ทวารวดี ศรี

อยุธยาโบราณ เล่ม ๑ ชุบรง ๑ เล่ม

สุนทรภู่พิศาด (ชีวิต) ถวาย

- ๑ ภาพแผ่นผี เขียน เล่ม ดินสอด ๑ เล่ม

กรรมการได้นำความกราบบังคมทูล สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช

สภานายก ทราบฝ่าละออง

พระบาทแล้ว โปรดเกล้าฯ ให้แจ้งความแก่

ข้าพเจ้าผู้ได้ ให้หนังสือเหล่านี้ ขอจงได้รับ

ความ ขอบคุณ ทวีกกัน

ข่าวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญ

พระราชกุศล รัชมงคล ที่ กรุง เก้า

ด้วย พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระ

อนุเคราะห์ถึง การที่ได้เสด็จ เสด็จถวญด้วยราชสมบัติ

นับเรียง มีมา ถึง รัตน โกสินทร ศก ๓๒๖ นี้

พอ บรรจบ ๔๐ พรรษา เดิมด้วย รัชพรรษา

แห่ง สมเด็จพระ รามาธิบดี พระองค์ที่ ๒

ซึ่ง ได้เสวยราชสมบัติ ใน กรุง ศรีอยุธยา ยี่สิบ

ยกว่า พระเจ้าแผ่นดิน ทุก พระองค์ ที่ได้

เสวยราชสมบัติ ใน กรุง ศรีอยุธยา นั้น จึง

เป็นเหตุให้ ทรงพระ บิต ได้มี พระราช ฤทัย

จะใคร่ ทรงบำเพ็ญพระ ราชกุศล ทรงพระราช

อุทิศ ถวาย สมเด็จพระ รามาธิบดี พระองค์

ที่ ๒ กับ ทั้ง พระเจ้าแผ่นดิน พระองค์อื่น อัน

ได้เสวยราชสมบัติ ใน กรุง ศรีอยุธยา ทั้ง

แต่ แรก สืบมา ตลอด จนถึง กรุง สมบุรี ทุก

พระองค์ ด้วย

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ

สั่ง พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวง ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ให้ทรงเป็นเจ้าของที่

จัดการ แม้วถางปลูก สรร้าง ใน พระราชวังโบราณ

กรุงเก่า พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรง

ราชานุภาพ จึงมีรับสั่งให้ พระยาโบราณบุรานุรักษ์

ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑล กรุงเก่า เป็นผู้ตั้ง

การ แม้วถางและขุดพระ ราชวัง ให้ ได้รูป ลวดลาย

ถึง ระดับ พื้นดินเดิม แล้ว ให้ ปลูก พระที่นั่ง

สรรเพชญ์ปราสาท และ สถานที่ บาง แห่ง

คือ ภู่าง ประศุและอนุชน ตาม รูป ราก

- ๑ คาวี เส้นดินสี ๔ เล่ม
- ๒ เทวัญ เส้นดินสี ๓ เล่ม
- ๓ ทิวสรวายยี่ เส้นดินสี ๔ เล่ม
- ๔ พิมพ์สุริยา เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๕ พิภพทอง เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๖ ยุทธาหยัน เส้นดินสี ๒ เล่ม
- ๗ สุริยวงษ์ เส้นดินสี ๕ เล่ม
- ๘ โคบุตร เส้นดินสี ๒ เล่ม
- ๙ พระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ ชุบรง ๑ เล่ม
- ๑๐ ทศราษี เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๑๑ มติทอง เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๑๒ มณีสุริยง เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๑๓ ไคมินทร์ เส้นดินสี ๔ เล่ม
- ๑๔ ไครินทร์ เส้นดินสี ๒ เล่ม
- ๑๕ ตารามาศรี เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๑๖ เดวีกา เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๑๗ สุวรรณ ตารา เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๑๘ มณีพิไชย เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๑๙ ดันทอง ชุบหมึก ๑ เล่ม
- ๒๐ พระดมัท เส้นดินสี ๕ เล่ม
- ๒๑ โม่งบัว เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๒๒ พระวท เส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๒๓ จันทวงษ์ เส้นดินสี ๒ เล่ม
- ๒๔ ชุบช้าง ชุบแผ่น เส้นดินสี ๒ เล่ม

- ๒๕ พระอภัยมณี เส้นดินสี ๔ เล่ม
- ๒๖ พิมพ์มณี เส้นดินสี ๒ เล่ม
- ๒๗ พระพิรุณเส้นดินสี ๑ เล่ม
- ๒๘ อวตาร ชุบหมึก ๒ เล่ม
- พระยาวังษี (ข้า) ถวาย

กฎหมายอาญา

- ๑ ดักษณ พระอัยการ ๑ มุก
- ๒ พระบรมมณู ๑ มุก
- ๓ กรมเสด็จ ๑ มุก
- ๔ ดักษณผัวเมีย ๑ มุก
- ๕ ดักษณ เบ้าเสด็จ ๑ มุก
- ๖ พระราชกำหนดรับตั้ง ๑ มุก

พระยาโบราณราชธานินทร์ (พร) ถวาย

๑ โคตง พระราชนิพนธ์สมเด็จพระบรมโกศ

เรื่อง พาดัดสอนน้อง ๓๒ บท ๗ หน้า

๒ โคตง พระราชนิพนธ์สมเด็จพระบรมโกศ

เรื่อง ทำวทรรฐสอนพระราม ๑๒ บท ๓ หน้า

๓ โคตง พระราชนิพนธ์สมเด็จพระบรมโกศ

เรื่อง ราชดวลดี ๖๔ บท ๑๓ หน้า

๔ ชื่อผู้รักษากรุงเก่า ตั้งแต่แผ่นดินกรุงธนบุรี ถึง ปัจจุบันนี้ ๑๒ ชื่อ ๑ หน้า

หลวงจันทรามัจฉัย (ปาด) ถวาย

๑ มหาพนคำฉันท์ เล่ม ๑ เส้นดินสี ๑ เล่ม

๒ กุมารคำฉันท์ เล่ม ๑-๒ ชุบรง ๒ เล่ม

ของเก่า พระยาโบราณบุรุษรักษ์ จึง ได้
 จัด นายงานคุม นักโทษ ลง มือ ทำ ตั้งแต่
 วันที่ ๒๘ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ เมื่อ
 การ ปลุกสร้าง ใน พระ ราชวัง นั้น ดำเนิน
 บริบูรณ์แล้ว โปรดเกล้าฯ ให้ แต่ง พระ ที่นั่ง
 สรรเพชญ์ ปราสาท ตั้ง รัตนสิงหาคัน หน้า พระ
 ที่นั่ง เป็น ที่ เสด็จ ออก ท้อง ถนাম ใน และกัน
 พระ ที่นั่ง แบ่ง ข้าง ด้าน ใต้ เป็น ที่ ประทับ
 ข้างใน ด้าน เหนือ เป็น ข้าง หน้า และ เป็น ที่
 บำเพ็ญ พระราช กุศล และ ตั้ง พระแท่น เสวตร
 ฉัตร ๑๒ ชั้น หอ พระ ทาม ถ่าง พระ ที่นั่ง และ
 เจริญพระพุทธรูป มี พระอาการยกพระหัตถ์
 ห้าม มาร อัน เป็น พระพุทธรูป ต่าง พระองค์
 สมเด็จพระรามาธิบดี พระองค์ ที่ ๒ ไป แด่
 หอ ราช กรมานุสร ใน วัดพระ ศรีรัตน
 ศาสตร์คาราม ขึ้น ประดิษฐาน บน พระ แท่น
 เสวตรฉัตรนั้น ด้าน ซว และ ด้าน ซ้าย
 พระที่นั่ง เสวตรฉัตร ตั้ง ม้า หมู เครื่อง ดักการ
 บุชา ถัด ออก มา หน้า พระ ที่นั่ง เสวตรฉัตรตั้ง
 เครื่อง นมัสการลงยา และ พระแท่น ทรงกราบ
 ด้าน ตะวันออก และ ตะวันตก ตั้ง อาสน์ สังฆี นอก
 นั้น เจ้าพนักงาน ได้ เตรียม การตั้ง และ ตกแต่ง
 ตามสมควร ส่วน พระที่นั่ง สุริยา ทิอมรินทร์

ตก แต่ง เป็น ที่ เสด็จ ตก ขุน ส่วน ที่ ท้อง ถนาม
 ใน นั้น ตก แต่ง เป็น ที่ เต้น การม โหระพ ครม
 ทุก ประการ
 ครั้น วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร
 ศก ๑๒๖ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่ หวิ
 เสด็จ ทรง รถ พระที่นั่ง แต่ ว่าง ส่วน คุ้ณ
 ไป ประทับ ที่ สะเต ชั้น รถไฟสามเสน ที่ สะเตชั้น
 มี พระบรม วงษานุวงศ์ และ ข้าราชการ เฝ้า ตั้ง
 เสด็จ เวลา ง่าย ๒ โมง เสด็จ ขึ้น
 ประทับ รถ พระที่นั่ง พ่วงรถ รถไฟ ใช้จักร
 จาก สะเตชั้น เมื่อ รถ พระที่นั่ง เข้า เขต เมือง ชัยบุรี
 ระหว่าง หลัดกหก มี อำเภอกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 ตก แต่ง ปราตั้ง เครื่อง บุชาคอย เฝ้า รับ เสด็จ พระ
 ราช ดำเนิร พอ รถ พระที่นั่ง เติร ผ่าน ทรงปรา
 ผู้ที่ เฝ้า อยู่ ใน ที่ นั้น พร้อมกัน ให้ ถวาย ไชย
 มงคล รถ พระที่นั่ง เติร ต่อ ไป ถึง สะเตชั้น
 คลอง รังสิต ใน ที่ สะเตชั้น นี้ ได้ ตก แต่ง ปราตั้ง
 เครื่อง บุชา มี อำเภอกำนัน ผู้ใหญ่ บ้าน คอย
 เฝ้า ให้ ถวาย ไชยมงคล และ มี พิณฑาทย์ ท้า
 เพลง สรรเสริญ พระบารมี ด้วย ใน เขตเมือง
 ชัยบุรี นั้น มี ฉัตร ทำด้วยรวง เข้า บั๊กกลอด
 ไป ตาม ระยะเวลา ทาง รถ ไฟ ไปจน หมด เขต
 เมือง ชัยบุรี

เวลาบ่าย ๓ โมงเศษ รถพระที่นั่ง ถึง
 ตำบลเชียงรากน้อย เจ้าเขตฯ มณฑลกรุง
 เก่า มีข้าราชการอำเภอกำนันผู้ใหญ่บ้าน
 มณฑลกรุงเก่า ตกแต่งปราสาทเครื่องบูชา
 คอยเฝ้ารับเสด็จ ให้ถวายไชยมงคลอย่าง
 เมืองชัยบุรี

เวลาบ่าย ๓ โมง ๒๔ นาที ถึงใต้เขื่อน
 กรุงเก่า ในที่ใต้เขื่อนนี้มีพระสังฆคฤหบดี
 สวดชยันโต และ ทหารยืนแถวทำวัตร
 ถวายคำนับ ทหารแตรและพิณพาทย์ทำ
 เพลง แตร สรรเสริญพระบารมี พระบาทสมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว เสด็จลงประทับที่หน้าใต้เขื่อน
 ในที่นี้มีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช และ
 พระบรมวงษานุวงศ์ ข้าราชการกรุงเก่า
 ที่ตั้งหน้าไปพร้อมด้วยข้าราชการ มณฑล
 กรุงเก่า คอยเฝ้ารับเสด็จ พระยาโบราณนรา
 ธิราช ทูลเกล้าฯ ถวายพระแสงสำหรับเมือง
 แล้ว มีพระราชดำริดีแก่ผู้ที่มาเฝ้าพอสสมควร
 เสด็จทรงพระดำเนินไปทางหลังใต้เขื่อน ประทับ
 เรือพระที่นั่งกลไฟที่ท่าใต้เขื่อน ไปประพาศ
 ในพระราชวังกรุงเก่า เวลาทุ่มเศษ เสด็จ
 อดิมาประทับพลับพลาที่ประทับแรม เกาะดอน
 วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน เวลาบ่าย ๔ โมงเศษ พระ

บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน
 เป็นกระบวนเรือกลไฟแก่พลับพลาเกาะดอน ไป
 ประทับ ณ หน้าท่าวัดเสี ซึ่งทรงพระราช
 ยาน เสด็จพระราชดำเนิน เป็นกระบวนราบ เข้า
 ในพระราชวังหลวง เสด็จประทับบนพระที่
 นั่ง สรรเสริญปราสาท ในที่นี้มีพระสังฆใน
 เขตฯของมณฑลกรุงเก่า และแขวงเมืองนนทบุรี
 ประทุมธานีฉิมบท มาคอยเฝ้าถวายไชยมงคล
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประทับที่หน้าสังฆ
 ๓๓๓๓ พระธรรมราชาอนุตตรเจ้าคณะมณฑล
 มณฑลกรุงเก่า อ่านคำถวายพระพร การเสด็จพระ
 ราชดำเนิน กลับจากประพาศประเทศยุโรป โดย
 สวัสดิรักษาพบแล้ว สวดชยันโต พระบาทสมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริดีตอบตามสมควร
 พระสังฆทั้งปวง รับคำธุพรพร้อมกัน แล้วพระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกประทับยัง
 รัตนสิงห์ค้ำหน้าพระที่นั่งในที่พระที่นั่งรัตน
 สิงห์ค้ำหน้านี้ เจ้าพนักงานได้ตกแต่งเครื่อง
 ๓๓๓๓ ๓๓๓๓ ๓๓๓๓ และตั้งเครื่องราช
 ๓๓๓๓ ประโคมพร้อมเสด็จ แดมหาเด็กลูกเสวยพระ
 ๓๓๓๓ แสงยืนซ้ายขวาข้างละ ๒ คน อยู่งานพัดโบก
 ๓๓๓๓ ข้างละคน เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ๓๓๓๓ เสด็จประทับบนพระที่นั่งรัตนสิงห์ค้ำหน้านี้ มี
 ๓๓๓๓ พนักงานประโคมแตรสังฆมโหรรทึก กองทหาร
 ๓๓๓๓ ทำเพลงแตรสรรเสริญพระบารมี และ การ
 ๓๓๓๓ มโหรรสทั้งปวงก็ได้ตั้งมือเล่น เมื่อหยุดเสวย

ประโคนแก้ว พระยาโบราณบุรานุรักษ์เจ้า
 หดวง เทศาภิบาล มณฑลกรุงเก่า อ่าวน คำ
 ถวายไชย มงคล ในนามของ ข้าราชการ และ
 ราษฎรในมณฑลกรุงเก่าเจมแล้ว ทูลเกล้าฯ ถวาย
 ดอกไม้ รูป เทียน และสังข์ทักษิณาวัฏ สำหรับ
 บรรจุคำ ถวายไชย มงคลพร้อมด้วย พาน รอง ซึ่ง
 ทำด้วยเงินกำไลทอง พระบาท สมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัว มีพระราชดำรัสตอบแล้ว ราษฎร ทั้งปวง
 ที่เฝ้า อยู่ นั้นให้ถวายไชยมงคล สำนึก แล้ว
 โปรดเกล้าฯ ให้แจกเหรียญเสมาแก่ราษฎร
 พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จจากพระที่นั่ง
 รัตนสิงหาคัน มีประโคน แตรสังข์มหิทธิก และ
 ทหารทำเพลง แตรอีก ครั้ง หนึ่ง พระบาท สมเด็จพระ
 เจ้า อยู่หัว ทรงประเคนไตรแพรและพัทธาทอง
 เป็น รูปพระศรุตบาท แก่พระสังฆ ๔๐ รูป มี
 พระเทพเมธี เป็น ประธาน เมื่อ พระสังฆครอง
 ผ้า กลับ มา จึงตามเดิม แล้ว พระบาท สมเด็จพระ
 เจ้า อยู่หัว ทรง จุตเทียน เครื่อง นมัสการ
 ทรงศีล พระสังฆเจริญ พระพุทธรูป เป็นส่วน
 การพระราชกุศล ทรงพระราช อุทิศถวาย สมเด็จพระ
 พระรามธิบดี พระองค์ ที่ ๒ ในเวลานั้น พระ บาท
 สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ได้ พระราชทาน เหรียญ
 รัชมนงคล แก่พระบรมวงษานุวงษ์ ข้าราชการทั้งฝ่าย

หน้า และ ฝ่าย ใน พระสังฆเจริญพระพุทธรูป
 เจมแล้วถวายอุทิศเรก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เสด็จ พระ ราช ดำเนิรไป ประทับยัง พระที่นั่งสุริยาภิ
 อมรินทร์ แล้วพร้อมด้วย พระ บรมวงษานุวงษ์
 และ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จ ข้าราชการ
 การ ที่ ปรา ตำบล ดอน ตก แห่ง พระ ที่นั่งนั้น
 เมื่อเสด็จ เสร็จ แล้ว เสด็จ พระราช ดำเนิร รัช
 ประทับ บน พระที่นั่ง รัตน สิงหาคัน หน้า พระที่นั่ง
 สรรเพชญ์ปราสาท ทรง ผัก แคน ดอกไม้เพลิง
 ซึ่ง พระสังฆ ทั้งปวงใน เขตฯ กรุงเก่า ได้ จิต มา
 ถอง พระเศ พระศุน เว้นไว้แต่ รัชชา ๑๒ รัชชา
 เปน ของ หดวง แล้ว ประทับ ทอด พระเนตร การ
 มโหรีศพ คือ รำโคม และ สิงโต มังกร เปน ต้น
 พอ ส้มควร แก่ เวลา เสด็จ พระราช ดำเนิร กอณ
 ไป ประทับยังพลับพลาเกาะดอย เวลา ๔ ทุ่มเศษ
 วันที่ ๑ ธันวาคม เวลาเช้า เจ้า พนักงา
 ได้ เสด็จ พระสังฆ ที่เจริญ พระพุทธรูป เมื่อวาน
 นี้ เสร็จ แล้ว ได้ เสด็จ พระพุทธรูป ต่าง พระองค์
 พระเจ้าแผ่นดิน กรุงเก่า อีก ๓๒ องค์ กรุง
 ธนบุรี อีก องค์ ๑ ซึ่งได้ เสด็จไป แด่ หล่ ราช กรมมา
 นุสรณ์ ขึ้น ประดิษฐาน รวมกัน บน พระแท่น
 แล้วตรนัทร รวม เปน พระพุทธรูป ๓๔ พระองค์
 ด้วย กัน

ครั้น เวลาบ่าย ๔ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ พระราชดำเนิน เป็น กระบวนเรือ กงไฟ แด่พลับพลา เกาะ ดอย ไปประทับ ณ ถ้ำน้ำท่า วาสุกรี ขึ้น ทรง พระราช ยาน เสด็จ พระราช ดำเนียร เป็น กระบวน รวบ เข้า ใน ราชวัง ทอดง ขึ้นสู่ พระที่นั่ง สรรเพชญ์ปราสาท ทรง ประเคน ผ้า ไตร กับ พัด ทอทอง แก่ พระสังฆมณฑล สมควร แล้ว โปรดเกล้า ฯ ให้ พระบรมวงษานุวงศ์ ข้าราชการ ฝ่าย หน้า ฝ่ายใน ทถวาย ไตรและพัด คือ ไป จน คตอด ๕๑๗ รูป พระสังฆมณฑล ออกไป ครองผ้า ใน เวลานั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ ออก ประทับ บน พระที่นั่ง รัตน ดิงหาศน์ พนักงานประ โคม แตร พิธี ทหาร ทำ เพลง แตร สรรเสริญพระบารมี อย่าง เมื่อ ฉะนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประทับ ทอดพระเนตร การ มโหระทึก คือ ระเบง โมง รุ่ง คุดาตีไม้ ไม้ ดอย ญวน หก ซอน หอก นอน ตาม ไม้ ดวด กระช่อ แทง ถวาย ทาง ไร่ ไสย และมี การ มโหระทึก คือ โสน สอง ไร่ หุ่นสองโรง มอญรำ ๑ โรง ถกร ๒ โรง แล้ว ทอด พระเนตร สรรพพิฟ้า คือ เข่ง ระบุ เทะ วังวัดคน ชก มวย เป็น ต้น และ โปรดเกล้า ฯ พระราชทานรางวัล

สรรพพิฟ้าเหล่านั้นพอสมควรแล้ว เสด็จ ประทับ ใน พระที่นั่ง มี ประโคม แตรสังฆมโหระทึก และ ทหาร ทำ เพลง แตร สรรเสริญ พระ บารมี พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว ทรง จุดเทียน เครื่อง นมัสการ ทรง คีต พระสังฆ ๕๑๗ รูป มี พระญาณ ไตร โถกหน้า เป็น ประธาน เจริญ พระพุทธร มนต์ศักดิ์บริตต์เป็นส่วนพระราชกุศล ทรงพระราช อุทิศ ถวาย พระเจ้าแผ่นดิน กรุงเก่า และ กรุง ขนบุรี ท้าวทุกพระองค์ ในเวลานี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ พระราชทาน เหรียญรัชมังกคด อย่าง เมื่อ ฉะนั้น พระสังฆ เจริญ พระพุทธร มนต์ จบ แล้ว ถวาย อดิเรก พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว เสด็จ พระ ราช ดำเนียร ไป ประทับ ยัง พระที่นั่ง สุริยา ทิอมรินทร์ เสด็จ พร้อมด้วย พระบรม วงษานุวงศ์ และ ทรง พระกรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้ เสด็จ ข้าราชการ ด้วย เสด็จ การ เสด็จแล้ว เสด็จออก พระที่นั่ง รัตน ดิงหาศน์ หน้า พระที่นั่ง สรรเพชญ์ปราสาท ทรง ผัก แค ดอกไม้เพลิง และ ทอด พระเนตร การมโหระทึก พอ สมควร แก่ เวลา แล้ว เสด็จ พระราช ดำเนียร กลับตาม ทางเดิม ไปประทับ พลับพลาเกาะดอย เวลา ๔ ทุ่มเศษ

วันที่ ๒ ธันวาคม เวลาเช้า เจ้าพนักงาน ได้ ถวาย อาหาร บิณฑบาต แก่ พระสังฆ ซึ่ง เจริญ

พระพุทธมนต์ เมื่อวานนี้ ตาม พระ อาราม ต่าง ๆ
 ครั้ง เวลาค่ำ ๕ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน เป็น กระบวน
 เรือกลไฟ แต่พัดมพัด เกาะลอย ไป ประทับ
 ณวน้ำท่าเวดุกกรี ขึ้น ทรงพระราชยเน เสด็จ
 พระราชดำเนิน เป็น กระบวน รวบเข้า ในพระราช
 วังหลวง ขึ้นสู่ พระที่นั่ง สรรเพชญ์ปราสาท
 เสด็จ ออก ประทับ รัตนสิงหาคัน หน้า พระที่นั่ง
 ทอดพระเนตร ทวามโหฬาร และ สรรพภิกษา แล้ว
 พระราชทานรางวัล แก่ สรรพภิกษา นั้น พอสมควร
 แล้ว เสด็จ เข้า ประทับใน พระที่นั่ง สรรเพชญ์
 ปราสาท ทรง จุกเทียน เครื่องนมัสการ และ
 เทียนทอง เทียนเงิน ที่โต๊ะ ตั้ง เวลาค่ำ โปรด
 เกล้าฯ ให้ ขุนวิทยา นฤดิการ กรมพระ
 ฮาดักษณภูม่าน ประกาศ สั่งเวลายบแล้ว โปรด
 เกล้าฯ ให้ พราหมณ์เบิกแว่นเวียนเทียน สัมโภช
 พระพุทธรูปต่าง พระองค์ พระเจ้าแผ่นดิน ทั้ง นม
 แล้ว ทรง จุกเทียน ทรง ชนม และ ทรง ประเคน
 พัด ทอทอง พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวง
 วชิรญาณวโรรส ถวายศีล และ ศักราช ถวาย
 เทศนา ถิ่นหนึ่ง เมื่อจบแล้ว พระสงฆ์
 ทั้งปวง ที่ สวดมนต์ ใน ๒ วันที่ล่วง มา
 รับ สัพพะจบแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรง ประเคนผ้าไตร ยาม กับใบวัดบุ้จชัย มุต
 ชูชาติถศน์เทศน์ ราคา ๓๐๐ บาท กับเครื่องไทย
 ชนมต่าง ๆ อีก เป็น อันมาก พระเจ้าน้องยา
 เธอ กรมหลวง วชิรญาณวโรรส ถวาย อดิเรก
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ ลง จาก
 พระที่นั่ง สรรเพชญ์ปราสาท เสด็จพระราชดำเนิน
 ไป ประทับ ณ พระที่นั่ง สุริยาภิรมย์นทร์ โดย
 พร้อมด้วยพระบรมวงษานุวงศ์ และโปรดเกล้าฯ
 ให้เสด็จข้าราชการ ค่ายๆ ทุกๆ วัน มา เมื่อ เสด็จ
 การ เสร็จแล้ว ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ
 ให้มีการ ประชุม ตั้งโบราณคดีสโมสร สำหรับ
 สืบสวน เรียบเรียงเรื่องราว ของ กรุงสยาม
 แต่โบราณ กาด มา ทรง เลือกรับ พระบรม
 วงษานุวงศ์ ข้าราชการ เป็น สมาชิก พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง รับดำรง ในที่ สภา
 นายก แล้ว ทรง ประกาศ กระแส พระราชดำริห์
 ใน การ ที่จะ ตั้ง สโมสร นี้ และ ทรง ปกฤษา การ
 ที่จะทำ พอสมควร แก่เวลาแล้ว เสด็จ ขึ้น ประทับ
 บน พระที่นั่ง สรรเพชญ์ปราสาท พระราชทาน
 ฝ่าบาตร์เชิงบาตร์ทำด้วยอาตุมิหมแก่พระที่ท่าพุ่มมา
 อดองพระเศษพระคุณในงานนี้ ๒๕ รูปกับพระราช
 ทานจีวร พระที่ ทำดอกไม้ไฟต่าง ๆ ๓๐๐ รูปเสด็จ
 แล้ว เสด็จออกประทับรัตนสิงหาคัน ทอดพระเนตร

การมโหรีสดอย่างทุก ๆ วัน แล้ว เสด็จ พระราช
ดำเนินกลับตามทางเดิม ไปประทับพลับพลาเกาะลอย
เวลา ๕ ทุ่มเศษ

วันที่ ๓ ธันวาคม เวลาบ่าย ๕ โมงเศษ
เสด็จ ทรงเรือ พระที่นั่ง กดไฟ ไปขึ้นที่ ถนน
หน้าท่า วาสกรี ทอดพระเนตร สถานที่ โบราณ
ต่าง ๆ ใน พระราชวังกรุงเก่า แล้วประทับพระที่
นั่งสำหรับเสวยปราสาท ครบถ้วนพระ บรม วงษา
นุวงศ์ ข้าราชการ จนเวลาทุ่ม ครึ่ง เสด็จ
ลงประทับ เรือพระที่นั่ง กดไฟกลับตาม
ทาง เดิม มาประทับพลับ พลา
เกาะลอย

คำ ถวาย พระพรของพระสงฆ์
ใน มณฑล กรุงเก่า

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน วันขึ้นปีใหม่ คศ ๑๒๖
ขอ ถวาย พระพร เจริญ พระราชศิริสวัสดิ
พิพัฒน์ มงคล พระชนม ศุข ทุก ประการ จะมีแต่
สมเด็จพระ บรม บพิตร พระราช ธรรมสาร พระองค์
สมเด็จพระ ปรมินทร มหา ธรรมิก ราชา ธิราช เจ้า
ผู้ทรง พระคุณ อัน ประเสริฐ

ฉบับนี้ สมเด็จพระ บรม บพิตร พระราช ธรรมสารเจ้า
ทรง ประกอบ ด้วย พระ วิริยะ และ พระราช อุสาหะ
เสด็จพระราชดำเนินประพาศประเทศยุโรป ทรง

ประกอบราชกิจใน ประเทศนี้ ๆ ตามควรแต่พระ
ราชประสงค์แล้ว เสด็จกลับยัง กรุง เทพพระ มหา
นคร โดย สวัสดิภาพ ได้ทรง พระราช ปรารภ
โดย พระราช ตริหิต์ ถึง การ ที่ เสด็จ เสด็จ ถวายราช
สมบัติได้ ๕๐ ปี เท่ากับ สมเด็จพระเจ้า รามา
ธิบดี ที่ ๒ จึงได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เจ้าพนักงาน นิมนต์ พระราชาคณะ และ พระครู
ภานา นุกรม เปรียญ เจ้า อธิการ รวม ทั้ง ๒ ภาค
๕๑๗ รูป มาเจริญ พระพุทธมนต์ที่ พระที่นั่ง
ธรรมเสวยปราสาท ณกรุงทวารวดีศรีอยุธยา
สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินโบราณ ทรง พระราช
บริจาคน้ำไตร สมณ บริกขาร มหาคันที ถวาย
แก่พระสงฆ์เป็นอัน มาก เพื่อ ทรง พระราชอุทิศ
พระราช กุศลนี้ แก่สมเด็จพระบรมกระษัตริย์ โบราณ
มีสมเด็จพระ เจ้า รามา ธิบดี ที่ ๒ เป็นต้น และ
เจ้ากรุง ธนบุรี

อาตม ภาพ ทั้งปวง มีความ ยินดี พร้อใจ
กัน ขอ รับ พระราชทาน ถวาย พระพรไชยมงคล
กล่าว อย่าง คุณ พระ รัตนไตรย คือ เป็น สัตยา
ธิฐานว่า พุทธิ สัพพัญญู ติญญา โณสมโมโต
กุตทโรวโรโสโข มัคคตัญญู ฐัง อัจฉกรณัตถ์
เอตธีธอานุภาณน จัปปุณณะ ฐัง อิศราชาจ
นัสสันตุ สัพพโสทธิ ภวันตุเต